

Patrona

INFORMACE PŘÁTEL
POMNÍČKŮ A PAMÁTNÝCH MÍST
JIZERSKÝCH HOR

3/92

ROČNÍK 3

Pozvánka

„POMNÍČKY A ZAJÍMAVÁ MÍSTA ČERNOSTUDNIČNÍHO HŘEBENE“

je název společné akce v terénu, která se uskuteční

V S O B O T U D N E 26. Z Á Ř Í 1992

Sraz všech účastníků je na stanici ČSD TANVALD-ZA-
STÁVKA u příjezdu vlaku z Liberce a Jablonce n.Nis.

v 6⁴⁵ hodin nebo pak v 7¹⁵ hodin

u velkého pomníku na Hamrské silnici.

* * * * *

T R A S A našeho putování je následující:

1. Místa pomníčků z r. 1945
2. Iniciály na skále pod Tereziínkou
3. Skalní soutěska u Muchova
4. Muchov - kóta 787
5. Skála Buchta s letopočtem
6. Huschkova skála
7. Skála s označením "IVAN" - a Köhlerova skála
8. Pemplův pomníček
9. Mužíčkova smrt
10. Seibothův kámen
11. Kříž Václava Veselého
12. Pomník I. svět. války v Dol. Černé Studnici
13. Rekonstruovaná kaplička v Dol. Černé Studnici
14. Pomníček Marie Koldovské

* * * * *

Ukončení exkurze se předpokládá kolem 15⁰⁰ hodiny.
Akce se nebude konat v případě nepříznivého počasí
t. j. za deště.

Trasu připravil a na setkání s Vámi
se těší

Ivan Sedlák

POMNÍČKY A PAMĚTNÍ MÍSTA JIZERSKÝCH HOR, FRÝDLANTSKÉHO VÝBĚŽKU A ČERNOSTUDNIČNÍHO HŘEBENE

Stav ke dni 08.08.92

Sestavil Gerhard Kutnar

K vydání připravil Libor Bednařík

01 - Lesnický personál - lov - pytláci

A Lesnický personál

01-A-06 • Pomníček Hirta a Christa na Haumbergu v PLR	9. 2.1839
01-A-01 • Bäumelova smrt	21. 3.1842
01-A-03 • Mützelův obrázek	8.1866
01-A-04 • Malikova smrt	20.11.1870
01-A-02 • Schmidt-Gustlův kříž	20.12.1907
01-A-03 • Odpočívadlo lesního rady Tetsche	
01-A-04 • Svobodova smrt	24. 7.1965
01-A-04 • Smrt ing.Poláka	8.12.1987
01-A-05 • Jurischův kříž	
01-A-06 Maywaldova smrt v PLR	
01-A-07 • První Venigerův pomník v PLR	
01-A-08 • Druhý Venigerův pomník v PLR	

B Lov

01-B-01 • Hermannův pomníček u Hubertky	9.11.1905
01-B-02 • Neuwingerova smrt	9. 8.1927
01-B-03 • Adolf Pech	1.1933

C Pytláci

01-C-01 • Hennrichův kříž	1813
01-C-02 • Stammelova smrt	6.10.1863
01-C-05 • Krop-Seffův kříž	5. 5.1878
01-C-07 • Neisserova smrt	

02 - Neštěstí lesních dělníků

A Neštěstí při svážení dřeva

02-A-01 • Preisslerova smrt	15.12.1838
02-A-02 • Mužičkova smrt	27. 3.1851
02-A-03 • Venzerichova smrt	19. 3.1866
02-A-04 • Enderův obrázek	10. 2.1869
02-A-05 • Hieblova smrt	29. 2.1878
02-A-06 - Josef Jäger pod Hlídači Koutu	1878
02-A-07 • Ignaz Augsten	17. 1.1880
02-A-08 • Kratzerova smrt	3. 1.1890
02-A-09 • Josef Jäger v Maxovském lese	
02-A-10 • Kříž v Šindelovém dolu	1905
02-A-11 • Karl Jäger na Kristiánovské cestě	28. 1.1927
02-A-12 • Gustav Maiwald	2. 2.1930
02-A-13 Nissarova smrt (kříž) v Kořenově	neověřeno

B Neštěstí při kácení stromů

02-B-01 • Klogertova jedle	1674
02-B-02 • Obrázek Veroniky Lahrové	1829
02-B-03 • Adolf Rückert	24.11.1874
02-B-04 • Effenbergerova smrt na Hemmrichu	8.11.1895 11. 2.1853
02-B-05 • Pomníček na Hartě - Karl Neumann	21. 3.1928
02-B-06 • Patzeltova smrt na Viničné	7.12.1932
02-B-07 • Ernst Horáček	10.11.1951

C Zvláštní úrazy v lese

02-C-01 • Vendelin Zimmermann	12. 2.1905
02-C-02 • Heinrich Wilhelm Linke (Hemmrich Heinrich)	10. 3.1903
02-C-03 • Gärtnerův kámen u Nové Louky	1878
02-C-04 • Ignaz Geissler	
02-C-05 • Holubova smrt	1860-1880
02-C-06 - Felix Vildner	

03 - Hraniční a revírní kameny

A Hraniční kameny

- 03-A-01 • "H.R./S.R. 1735" nedaleko liberecké ZOO
- 03-A-02 • "Schwerta-Merklissa 1749" na hranici ČSR-PLR
- 03-A-03 • "1761" v ZOO Liberec
- 03-A-04 • Rozmezí 1822
- 03-A-05 • Hraniční kámen u soutoku Malé Jizery a Jizery
- 03-A-06 • Hraniční kámen v Mníšku - H.R. a H.F.
- 03-A-07 • Hraniční kámen u Souše - H.F. a H.S.
- 03-A-08 • Mezník "V" u přehrady na Černé Nise
- 03-A-09 • Hraniční kámen pod Libereckou výšinou

B Revírní kameny

- 03-B-01 • "1851" v Rýnovicích
- 03-B-02 • "1859" v Rýnovicích
- 03-B-03 • "1865/1924" v Rýnovicích
- 03-B-04 • "1949" v Harcově
- 03-B-05 • "R.A. No.4" v Harcově
- 03-B-06 • "No.44 D" v Rudolfově

04 - Smírčí kříže

- 04- -01 • V Andělce
- 04- -02 • V Luhu
- 04- -03 • V Dolní Oldřiši
- 04- -04 • V Raspenavě
- 04- -05 • Ve Vysokém nad Jizerou - u Kozinů
- 04- -06 • Ve Vysokém nad Jizerou
- 04- -07 • U kostela Sv.Jakuba v Železném Brodě

05 - Vraždy a sebevraždy

A Vraždy

05-A-01 • Rytířův kříž	
05-A-02 • Zabitý mládenec	16. 7.1825
05-A-03 • Gackův kámen	9. 9.1927
05-A-04 • Lövyho smrt	3. 9.1929
05-A-05 • Soňa Kučerová (dvě=tabulky)	1. 4.1966
05-A-06 Wildner (Mannel) - Neumannův kříž	11. 6.1896
05-A-07 • Venzel Porsche	25. 6.1874

B Sebevraždy

05-B-01 • Huschkova smrt	24.11.1875
05-B-02 • Langeho smrt na Poledníku	asi 1904
05-B-03 • Kříž milenců v Krásné Studánce	snad 1914-1918
05-B-04 • Rudolf Hütter	1925
05-B-05 • Venzel Wildner	1926
05-B-06 • Pomníček Hanse Simmona	1930
05-B-07 • Marie Gier	29. 9.1943
05-B-08 • Rudolf Rössler	
05-B-09 • Ivan Karpíšek	
05-B-10 • Hausmannova smrt	16. 9.1964
05-B-11 • Václav Veselý	1969
05-B-12 • Dagmar Spinová	8.12.1973
05-B-13 • Vladimír Šafránek	

06 - Umrznutí

06- -01 • Křížový kámen v Jablonci nad Nisou (Hans Kleinert)	1666
06- -02 • Franz a Josef Effenberger na Štolpišské silnici	11. 2.1853
06- -03 • Gottfried Blumrich - U zmrzlého muže	
06- -04 • Andreas Hoffmann - Andřísek na Novině	29.12.1962
06- -05 • Věra Splitková	28. 2.1968
06- -06 • Marie Koldovská	10. 3.1974
06- -07 • Vladimír Pendl	31. 1.1976
06- -08 • Památka Tomáše Boka	22. 1.1989

07 - Utonutí

07- -01 • Alfred Fuchs	1912
07- -02 • Herbert Johne	24. 6.1930
07- -03 • Karel Oulehla	29. 6.1965
07- -04 • Krause na Čihadlech	27. 8.1986
07- -05 • Přemysl Štefek na Jablonecké přehradě	31. 7.1990

08 - Zabití bleskem

08- -01 • Hoffmanova smrt U Hejnic	21. 7.1881
08- -02 • Jiří Kolář	14. 6.1966
08- -03 • Ríša Hofman	30. 7.1969

09 - Zbloudění

09- -01 • Toníček Kunze pod Černou Studnicí	25. 5.1790
09- -02 • Kříž Aničky Richterové	28. 5.1873

10 - Neštěstí na skalách

10- -01 • Emil Krause	21. 5.1922
10- -02 • Karl Hölzel na Frýdlantském cimbuří	10.1933

11 - Různá neštěstí

11- -01 • Vilhelm Vander	8. 1.1874
11- -02 • Ferdinand Vildner - zabití lavinou	10. 2.1886
11- -03 • Robert Melzer	19. 8.1905
11- -04 • Vildner-Leubner na Hrátkách	12. 4.1930
11- -05 • Burík na železniční trati Tanvald-Žel.Brod	
11- -06 • Martin Pařízek pod Kneipou	
11- -07 • Pavlína Löffelmannová	7. 8.1971
11- -08 • Namalovaný kříž na železnič.mostě Tanvald-Kořenov	21. 3.1934
11- -09 • Jan Andrejka	
11- -10 • O.Hoffman mezi Desnou a Souší = 06-04	
11- -11 Hlaváček a Novotná	13. 1.1985
11- -12 • Horkého kříž na Hraniční cestě	
11- -13 • Piere Pojer nad Oldřichovským tunelem	29.12.1873
11- -14 • Kámen řezníka Herrmanna = 01-B-01	9.11.1905
11- -15 • Deska Stefana Görlacha	20. 2.1893
11- -16 Kříž p.Matěchové	zaniklý
11- -17 Destička "A.R. 1938" v Jiřetíně pod Buk.	zničena

12 - Válečné pomníky a památná místa

A Staré válečné pomníky (do r. 1865)

12-A-01 • Oslí buk

12-A-02 Válečný pomník v Dolním Luhu (něm. Nieder Mildenau)

12-A-03 • Válečný pomník v Tongrundu

B Pomníky pruské invaze 1866

12-B-01 Josef Czom

12-B-02 Pyramida v Kokoníně

12-B-03 • Pyramida v Miliřích

C Pomníky I. světové války

- 12-C-01 • Dolní Černá Studnice
- 12-C-02 • Horní Lučany
- 12-C-03 • Rudolfov
- 12-C-04 • Lučany nad Nisou - u kostela
- 12-C-05 • Bílý Potok
- 12-C-06 • Janov nad Nisou
- 12-C-07 • Dobrá Voda
- 12-C-08 • Dolní Řasnice
- 12-C-09 • Lázně Libverda
- 12-C-10 Jindřichovice pod Smrkem
- 12-C-11 • Srbská
- 12-C-12 • Jablonec nad Nisou
- 12-C-13 • Jablonecké Paseky
- 12-C-14 • Oldřichov v Hájích
- 12-C-15 • Hraničná
- 12-C-16 • Horní Tanvald
- 12-C-17 • Velké Hamry II.
- 12-C-18 Hřiště v Dolním Polubném - *na ul. Horním Polubném?*
- 12-C-19 Sklarska Poreba v PLR
- 12-C-20 Zbytky nad Zásadou
- 12-C-21 • Bulovka
- 12-C-22 Pertoltice

D Pomníky II. světové války

- 12-D-01 • Albrechtice v Jizerských Horách
- 12-D-02 • Lučany nad Nisou
- 12-D-03 • Bílý Potok
- 12-D-04 • Desná v Jizerských horách
- 12-D-05 • Jablonec nad Nisou
- 12-D-06 Dolní Oldříš
- 12-D-07 • Oldřichov v Hájích - na hřbitově
- 12-D-08 • Oldřichov v Hájích - u knihovny
- 12-D-09 • Nové Město pod Smrkem
- 12-D-10 • Štěpánka - zbytky nacist. pomníku a hřbitova hrdinů
- 12-D-11 • Francouzský památník v Liberci
- 12-D-12 Mšeno - u kostela

- 12-D-13 • Lukášov - při hlavní silnici
- 12-D-14 • Kundratice - při hlavní silnici naproti obchodu
- 12-D-15 Rádlo - před kostelem, vlevo
- 12-D-16 Vrkoslavice - u tělocvičny
- 12-D-17 Maršovice - u hlavní silnice na Železný Brod
- 12-D-18 • Rychnov nad Nisou - před nádražím
- 12-D-19 • Rychnov nad Nisou - u kostela
- 12-D-20 Kokonín - u kulturního domu
- 12-D-21 Pulečný - u školy

E Různé oběti II. světové války

- 12-E-01 • Pomníček v Srbské
- 12-E-02 • Alfred Stumpe 2.10.1938
- 12-E-03 • Věra Kozáková
- 12-E-04 • Josef Kouřil
- 12-E-05 • Josef Zemánek
- 12-E-06 • Václav Thoř
- 12-E-07 • Pamětní deska Josefa Hartiga ve Žďáře (demontována)
- 12-E-08 • Hrob mrtvých mužů
- 12-E-09 • "Soldatenstein" 1914-1915 J.Z. ve Větrově - Polní Domky

F Pomníky koncentračních táborů

- 12-F-01 • V Rýnovicích
- 12-F-02 • V Rychnově nad Nisou

13 - Pomníky

- 13- -01 • Mešní kámen
- 13- -02 • Kámen Prince Alaina Rohana
- 13- -03 • Kotelní kámen (Kesselstein) v Jablonci n.N.
- 13- -04 • Guttenbergovy skály
- 13- -05 • Körnerův pamětní kámen na Smrku
- 13- -06 • Leutelův pamětní kámen v Josefově Dole
- 13- -07 • Kámen republiky pod Streitovým obrázkem
- 13- -08 • Kámen republiky v rokli Černého potoka

- 13- -09 • Kámen republiky na Staré poutní cestě
- 13- -10 • Pyramida Jizerce
- 13- -11 • Císařský kámen v Milířích
- 13- -12 • Schillerův pomník v Tanvaldě - Šumburku
- 13- -13 • Körnerův pamětní kámen v Horním Tanvaldě
- 13- -14 • Pamětní kámen císaře Josefa na Karlově
- 13- -15 • Langeho pamětní kámen na Jizerce
- 13- -16 • Pamětní kámen Hermanna Lönse
- 13- -17 • Ptačí kámen v Proseči
- 13- -18 • Kudlichův pomník v Dolní Řasnici
- 13- -19 • Šámalův pomník na Nové louce
- 13- -20 Pomník cvičitele Jahna v Dolním Maxově
- 13- -21 • Pomník Sokolu v Desné
- 13- -22 • Kámen osvobození pod Měděncem = 13-07
- 13- -23 • Kámen "Maria Hilf"
- 13- -24 Pamětní kříž v Rýnovicích u č.p.49
- 13- -25 Pomník císaře u Dutého kamene / PLR (Hohler Stein)
- 13- -26 Pamětní kámen na Žižkově vrchu
- 13- -27 Pamětní kámen císaře Františka Josefa I. v Arnolticích

14 - Památky skláren

- 14- -01 • V Huti
- 14- -02 • V Kristiánově - hřbitov
- 14- -03 • V Kristiánově - na zdi bývalé sklárny
- 14- -04 • V Rejdicích

15 - Pamětní desky

A Horolezců

- 15-A-01 • Karl Gahler na Uhlířově čepici
- 15-A-02 • Rudolf Kauschka
- 15-A-03 • Josef Čihula a Erich Soukup na Kazatelně
- 15-A-04 • Emil Novák na Věži grálu
- 15-A-05 • Miroslav Machovič na Dolním hlídači
- 15-A-06 • Cepín a deska s iniciálami prvolezců na Zvonu
- 15-A-07 Cepín a deska s iniciálami prvolezců na Čarostřelci
- 15-A-08 • Deska horolezců padlých v I.sv.válce na Čertově kameni = 15-B-01

B Různé

- 15-B-01 ● Na Černém vrchu = 15-A-08
- 15-B-02 ● Gottfried Menzel v Novém Městě pod Smrkem
- 15-B-03 ● Resslererova pamětní deska v Jindřichovicích p.S.
- 15-B-04 ● Schillerova pamětní deska na Mariánské Hoře
- 15-B-05 ● Památka tří přátel
- 15-B-06 ● Oběti roku 1968 v Desné v Jizerských horách
- 15-B-07 ● Pohanské kameny u Višňové
- 15-B-08 Destička v Josefově Dole "S ST No 146 1882"
- 15-B-09 Destička v Kořenově nad brusírnami u vodní nádrže
- 15-B-10 ● Pamětní deska císařovny Alžběty ve Velkém Štolpichu
- 15-B-11 ● Oběti roku 1968 - na radnici v Liberci

16 - Pamětní místa

A Obrázky

- 16-A-01 ● U obrázku - pod Bramberkem
- 16-A-02 ● Obrázek u štoly "Beránek Boží"
- 16-A-03 ● Emauzský obrázek
- 16-A-04 ● Streitův obrázek
- 16-A-05 ● Svatý obrázek mezi josefodolskou přehr. a Kristiánovem

B Kříže

- 16-B-01 ● Tetřeví kámen pahýl
- 16-B-02 ● U ztraceného pánaboha na Exkursní cestě
- 16-B-03 ● Plechový Pánbůh
- 16-B-04 ● Mlynářův kříž 1864
- 16-B-05 ● U Pánaboha - Hlídač Koutů
- 16-B-06 ● Hutterův kříž 1834

- 16-B-07 • Lichteneckerův kříž
- 16-B-08 • Richterův kříž
- 16-B-09 • Kříž Christopha Umanna
- 16-B-10 • Körtelův kříž
- 16-B-11 • Kříž rodiny Endlerové na Souši
- 16-B-12 • Kříž na Horním Polubném - zkratka na Nyčovy domky
- 16-B-13 • Bílý kříž u pomníku v Rýnovicích = 12 - F - 01
- 16-B-14 • Nový kříž na Jelením potoce
- 16-B-15 • Torzo kříže "U dobráka"
- 16-B-16 • Kříž na Scheibe zanikl *opraven 193*
- 16-B-17 • Gahlerův kříž u silnice pahýl
- 16-B-18 • Gahlerův kříž na Nové Louce zaniklý
- 16-B-19 • Kříž na Mlakách

C Zvláštní stromy

- 16-C-01 • Císařská lípa v Pasekách
- 16-C-02 • Strážní buk v Rudolfově
- 16-C-03 • Křížový buk u Hubertky
- 16-C-04 • Hřebenový buk zanikl
- 16-C-05 • Buk anděla strážného (poblíž Hubertky)

17 - Kapličky

- 17- -01 • Dolní Černá Studnice
- 17- -02 • Brechschmiedova kaplička
- 17- -03 • Novina
- 17- -04 • Horní Lučany
- 17- -05 • Dolní Maxov
- 17- -06 • Mšeno
- 17- -07 • Rejdice
- 17- -08 • Karlov
- 17- -09 • Mariánská Hora
- 17- -10 • Milíře
- 17- -11 • Tanvald - Sv. Anny
- 17- -12 • Dobrá Voda
- 17- -13 • Hraničná
- 17- -14 • Oldřichov v Hájích
- 17- -15 • Velké Hamry II.

18 - Stavby cest a silnic

- 18- -01 • Kámen Brzda
- 18- -02 • Štolpišská silnice 1891
- 18- -03 • Lasičí cesta 1901
- 18- -04 • Kozí stezka 1909-10
- 18- -05 • Tzv. "Nouzová cesta 1914" v Dolním Maxově
- 18- -06 Kámen na cestě pod Brzdou 1872
- 18- -07 Soušská silnice - kámen s letopočtem u srubu

19 - Dopravní nehody

- 19- -01 • Jaroslav Hubač
- 19- -02 • Václav Kotek
- 19- -03 Slavomír Kozák
- 19- -04 • Janička Sekyrová
- 19- -05 • "Trabant-Kreuz" - na Soušské silnici 29. 7.1969
- 19- -06 • Václav Chum
- 19- -07 Vladimír Medek a Miroslav Musil
- 19- -08 • Miloslav Hron
- 19- -09 • Jaroslav Petrus
- 19- -10 • Dubský - Jelenecký
- 19- -11 • Hovorka v "Zeleném údolí"
- 19- -12 Josef Matěcha
- 19- -13 • Jiří Šarboch
*1966 +1989 v Rádle

20 - Prameny, studny a přehrady

A Prameny

- 20-A-01 "Dauerquelle" v Hajništi
- 20-A-02 • Pramen na Trništi u Janova = 21-16
- 20-A-03 • Hartwig-Quelle na Smržovce
- 20-A-04 • Herta-Quelle - Tanvald Šumburk
- 20-A-05 • Pramen hraběnky Marie
- 20-A-06 • Pramen Nisy
- 20-A-07 • Breuerův pramen ve Smržovce
- 20-A-08 • Seibothův pramen na Dobré Vodě

B Studánky a přehrady

- 20-B-01 ● Plischkeho studánka
- 20-B-02 ● Pamětní kámen Protržené přehrady v Desné
- 20-B-03 ● Pamětní kámen stavby josefodolské přehrady
- 20-B-04 ● Mordýřská studánka
- 20-B-05 ● Studánka na Slovance
- 20-B-06 ● Seibothova studánka
- 20-B-07 ● Firemní deska Franz Schön und Söhne na Protržené přehradě
- 20-B-08 ● Firemní deska Franz Schön und Söhne na konci štoly z Pr.př.
- 20-B-09 ● Dobrá voda za Desnou I - „Gutes BörneI“
- 20-B-10 ● Studánka s lilií
- 20-B-11 ● Ptačí napajedlo u Ptačího kamene
- 20-B-12 ● Pověstná studánka

21 - Různé

- 21- -01 ● Ruské kříže
- 21- -02 ● Kříž na Mlakách "Kursk" = 16-B-19
- 21- -03 ● Gregorův kříž
- 21- -04 ● Bílá smrt v sedle Holubníku
- 21- -05 ● Památka Franze Köhlera
- 21- -06 ● Andělské kameny - torzo velikého kříže na dubu *hlc?*
- 21- -07 ● Kříž na Mariánských Boudách
- 21- -08 ● U křížku - Mühlstein-kreuz
- 21- -09 ● Kříž za evangelickým kostelíkem v Kořenově
- 21- -10 ● Rozvaliny kostela sv. Jakuba v Jindřichovicích
- 21- -11 ● *Fabianův kříž v Huti*
- 21- -12 ● Směrný kámen na Prosečském hřebeni
- 21- -13 ● U balvanu } = 13-03
- 21- -14 ● Kámen Kotel } = 13-03
- 21- -15 ● Čertův kámen ≠ Schnuppsteinn
- 21- -16 ● Poutní místo na Trništi nad Janovem = 20-A-02
- 21- -17 ● Památka rodiny Amlerových na Karlovském hřbitůvku
- 21- -18 ● Josef Pattermann "Copatý muž" na hřbitově v H. Polubném
- 21- -19 ● Sklářský hřbitov v Kristiánově
- 21- -20 ● Křížová cesta pod Slovankou
- 21- -21 ● Lesní pobožnost u Rádla
- 21- -22 ● Kříž u Lysých skal (asi 30m od cesty - zatáčka před skalami)
- 21- -23 ● Prosklená skříňka na javoru u nezn. cesty z Ořešníku k Št. vod
- 21- -24 ● Kámen s letopočtem 1603 (stará radnice) na náměstí v Liberci

22 - Nápis vyryté do skal

A Letopočty

- 22-A-01 Letopočty (15 krát)
- 22-A-02 "1906" u Prosečské chaty
- 22-A-03 ● Kámen s letopočtem 1924 na SZ úbočí Mariánské hory
- 22-A-04 ● Vrcholová skála Černé studnice "14.6.1885 - 873 m.
- 22-A-05 ● Kámen s nápisem "F.U. 1904" v lese nad Harcovem
- 22-A-06 "1935" v Nové Vsi
- 22-A-07 ● 1738 - Kamenný stůl

B Iniciály

- 22-B-01 Iniciály (3 krát)
- 22-B-02 ● Malý jehlan s iniciálami "KV" na vrcholu Jelení stráně
- 22-B-03 Iniciály "EN" na Emilově věži
- 22-B-04 "E.K. O.G." (Krause / Gärtner)
- 22-B-05 ● Huschek / Karpíšek = 05-12 - $\frac{01}{09}$

C Nápis

- 22-C-01 "OST" na vrcholu Zvonu
- 22-C-02 "RSoH" na vrcholu Zvonu

POMNÍČKY A PAMĚTNÍ MÍSTA JEŠTĚDSKÉHO HŘEBENE

Stav ke dni 08.08.92

51 - Lesnický personál

51- -01 ● Fridrich, hajný - zemřel (příčina není známa)	12. 3.1882
51- -02 ● Josef Placht, revírní myslivec-zastřelen	15. 4.1893
51- -03 ● J.Dvořák - zemřel	8.12.1969

52 - Úrazy v lese

52- -01 Joseph Schäfer - zabit padajícím stromem	26. 1.1823

53 - Dopravní nehody

53- -01 ● Jelínek-Valenta-Oulehla	
53- -02 ● Václav Vraňovský	
53- -03 ● Letecké neštěstí	20. 8. 1948

54 - Různé

54- -01 ● Rohanův kámen na vrcholu Ještědu	
54- -02 ● Kříž hraběnky Clam-Gallasové <i>Michaelbauer</i>	1935
54- -03 ● Prajzské mejto	
54- -04 ● Kamenný stůl na Javorníku	
54- -05 ● Kameny loveckého štěstí - <u>7</u> kusů	

SEZNAM PAMĚTNÍCH MÍST JIZERSKÝCH HOR

A BLÍZKÉHO OKOLÍ je tímto prozatím ukončen. Samozřejmě není zcela dokonalý a ani být nemůže, protože neustále přibývá nových pamětních míst a občas se mezi nimi objeví i nějaký ten starý „zapomenutý“ pomníček. Účelem tohoto seznamu je seznámit všechny naše členy a všechny zájemce o památky Jizerských hor a blízkého okolí s přibližným počtem pomníčků, které se nám v průběhu několika let podařilo „vypátrat.“

Chtěl bych na tomto místě mnohokrát poděkovat *m a n ž e l ů m* *B e d n a ř í k o v ý m* z Liberce, kteří si vzali za svůj úkol a osobní vklad pro potřebu všech našich členů a zpracovali na základě mých podkladů a Vašich příspěvků uvedený seznam památek. Přispěli tak nemalou částkou k většímu vědomostem nás všech, ale také k dobrému obsahu našeho zpravodaje. Přeji si do budoucna, aby takových to „pomocníků“ bylo více a přispělo tak ke zpestření obsahu PATRONu.

Stejně tak jako manželům Bednařickým, bych chtěl mnohokrát poděkovat i všem našim členům, kteří se ozvali na jejich výzvu v prvním vydání seznamu a zaslali své poznatky ke zdokonalení celého seznamu. Jen za této pomoci jsme byli schopni vydat seznam co nejúplnější.

Pokud někdo z Vás bude mít nějaký dotaz ohledně některého uvedeného pomníčku, pak bude nejlépe, když se s tímto dotazem nejprve obrátíte na pana Libora Bednaříka, který Vám následovně sdělí, kdo byl „autorem“ tohoto pomníčku a Vy se pak můžete spojit přímo s tímto našim členem, který Vám zajisté rád podá bližší informace o hledaném místě.

Nejvíce neznámá místa se pak dají shrnout a uvést v jednom z dalších vydání našeho zpravodaje PATRON.

V Josefově Dole, dne 22. srpna 1992

Gerhard Kutnar.

AKTUALITY - INFORMACE - ZAJÍMAVOSTI - NÁMĚTY - VZKAZY

**O P R A V Y A R E K O Ň S T R U K C E
Z A P O S L E D N Í O B D O B Í :**

Katka Jágrová a Roman Šimůnek píše: „Opravili jsme a natřeli přeschlí Hütterův kříž, stejně tak i zrezivělý Preisslerův kříž na Richtrově cestě. Pomníček Andrejky za Krásnou Máří se neztratil, jen ho někdo urval (patrně) a přes zimu byl pod sněhem. Mnoho lidí se tudíž domnívalo, že zmizel. Opět jsme ho, i když prozatím jen provizorně, připevnili na místo, kde předtím visel.“

Michael Ulbrich sděluje: „Dne 21. června 1992 jsem opravil Lichteneckerův kříž přivrtáním vzpěry. Téhož dne - tedy 21.6.1992 - jsem přetřel Gregorův kříž černou barvou.“

EDUARD ŠVAJDA PÍŠE: „Dne 4. července 1992 jsem připevnil na původní místo na skále při Vinické cestě opravený pomníček Franze HAUSMANNA. Pomníček jsem zasadil do výklenku skály, který jsem předem vysekal.“

Herbert Endler sděluje:

„Opravy pomníčků a prohlídka stavu
za I. pololetí roku 1992:

21.5.92 jsem umístil mnou vyrobený nový památníček na místě zvaném „U Pánaboha“ u Hlídače koutu. Potřebný korpus Kristuse ~~dal~~ Gerhard Kutnar

27.5.92 jsem zajistil zhotovení 2 kusů hranolů (70x70 mm, délky 140 a 80 cm) pro nový kříž „Hoffmannovy smrti“ v Hejnicích - u skok. můstku, pro pana Michaela Ulbricha.

30.5.92 kontrola pomníčku:

- pamětní deska Emila Nováka na Věži Grálu - v pořádku
- pomníček Kratzerovy smrti: přibyl svatý obrázek, jinak v pořádku.
- Kolářova smrt na Paličnicku - v pořádku.

7.6.92 Ruský kříž: nalezen napodruhé, protože jsem jsem tu nebyl 14 let. Kříž vysoký cca 185 cm, v pořádku.

Buk anděla strážného: nový svatý obrázek, řekl bych stejný rukopis jako u Kratzera, ale je to vkusné.

Křížový buk: kříž značně chátrá.

Herrmannův pomníček: v pořádku.

Linkeho kříž: v pořádku.

U Plechového Pánaboha: v pořádku.

Pařízkův kříž: zcela rozbitý (budeme obnovovat?)

Krauseho smrt na Čihadlech: dobrý stav.

V průběhu měsíce července jsem s panem Lánským prováděl údržbu hřbitova na Kristiánově.

Od všech kontrolovaných pomníčků jsem pořídil fotodokumentaci, která je v případě potřeby u mne k nahlednutí."

* * * * *

Vám všem patří upřímný dík za provedené opravy a rekonstrukce zmíněných pomníčků.

Putování po pomníčcích Smědavské hory, a ještě dál.

V sobotu 23.5.1992 se uskutečnilo putování po pamětníčkách Smědavské hory - přes Hajní kostel - na hřeben Hlídačů koutu. V místě srazu, na nádraží ČSD v Bílém Potoce, se nás sešlo dvacet zájemců. Odtud jsme se vydali k prvnímu pomníčku Jizerských hor, který jsme chtěli navštívit, a tím byl Wenzerichův pomníček.

Od pomníčku Floriana Krauseho (přezdívaného Wenzerich) jdeme přes Sedmitrámový most doprava na Jedlovou cestu. Dalším pomníčkem vlevo od cesty je Horáčkova smrt - tady zahynul při kácení stromu v roce 1951 dřevorubec. Nyní je na řadě pomníček Neuwingerrův. Shodou okolností kolega Švajda tento pomníček rekonstruoval a nyní jej nese s sebou. Jsme tedy svědky umístění opraveného pomníčku Neuwingera - bývalého správce pily, který zde podlehl loveckému rozrušení při odstřelu srnce. Pomníček je opravený velice citelně a vkusně, na čemž se shodli všichni přítomní a kolegové Švajdovi vyslovili slova uznání. Pan Švajda ostatně dokázal i u jiných opravených pomníčků svůj vkus a cit pro věc.

Nyní nás tedy očekává obávaný terén strmé Richterovy cesty směrem k Čínské cestě. Díky nádhernému počasí je však nálada dobrá a cesta rychle ubíhá. U odbočky na Čínskou cestu vysvětlují několika mladším účastníkům cestu ke kříži na místě smrti svažiče dřeva Preisslera, který se nachází několik desítek metrů dál nahoru. Část zájemců se tam vypravuje, ostatní pokračujeme po Čínské cestě k pomníčku Schmidt-Gustla. Tady u té skály se zranil hajný Gustav Ressel zvaný Schmidt-Gustl, ale kříž zdobící místo nehody je v současné době v opravě u pana Pospíšila a bude umístěn na podzim letošního roku. Dále po Čínské cestě, kolem Šolcových skal, přes sesuv půdy a pak doprava dolů směrem k pomníčku Aničky Richterové. Terén je to sice náročný, ale radost z objeveného pomníčku vše napraví. U pomníčku Aničky Richterové, devčátka, které kdysi bloudilo v horách a zemřelo vyčerpáním, se krátce radíme, odpočíváme a jdeme k sousednímu pomníčku - k tesanému žulovému balvanu připomínající smrt svažiče dřeva Ignáce Augstena.

Od něho šikmo vpravo a vzhůru strání na vrstevnicovou Čínskou cestu, která nás dovádí do Pohádkového sedla - na Hajní kostel. Tady vyhledáváme kříž na místě smrti pytláka Neissera, kterého přezdívali Pelzschmidt. Brzy kříž z plochého železa nalézáme. Kousek pod tímto místem objevujeme na buku dřevěnou tabulku (nehezkou i nesmyslnou), že zde zahynul pytlák Neisser. Pytlák Neisser nemohl zemřít na dvou místech... Ale tabulka zetlí a spadne... Jen trochu vlevo odtud na skále Kazatelně vyhledáváme pamětní desku horolezců Soukupa a Čihuly, kteří zahynuli v Tatrách na stěně Baraních Rohů, ale srdcem patřili do Jizerek. Proto jim kolegové umístili pamětní desku právě tady. Po krátkém odpočinku se zúčastnění rozhodují, že se vydáme na protější svah - k Hlídačům koutu.

Scházíme na dno údolí Černého potoka, kde vzpomínáme pomníčku Wildnera pod lavinou, Kamene republiky, nahoře pak Kauschkovy pamětní desky a Hölzelova pomníčku a už je tu zatáčka zeleně značené cesty a odbočka doleva - svahem vzhůru! Na hranicích SPR míváme dřevěný křížek z klacků (snad recese, snad pomníček!? Pracovní název pro něj jsem vymyslel jako Jägerův pomníček pod Hlídači koutu. Dle staré kroniky zde zahynul svažeč dřeva Jäger i když data se trochu rozcházejí s údaji na křížku...).

Od tohoto křížku šikmo vpravo vzhůru do skal Hlídačů koutu. Tady nahoře na východní stěně Dolního hlídače je umístěna pamětní deska horolezci a milovníkovi Jizerských hor M. Machovičovi, který nedávno zemřel. Upřesňujeme si, která skála je která - tedy upřesňuje pan Bednařík - a většina z nás poslouchá. Teď tedy zbývá jen dojít k Hornímu Hlídači koutu a nad ním na buku navštívujeme památníček zvaný "U Pánaboha". Tady se svažeči dřeva pomodlili, aby cesta do údolí dobře dopadla a pak se i s nákladem rozjeli svážnou cestou, která vede odtud vlevo dolů, do údolí. Původní pomníček, který tu léta visel, někdo odstranil a tak jsem zhotovil nový a ve čtvrtek jej tady umístil. Snad tu vydrží.

V Jiřetíně pod Bukovou dne 27.5.1992
Pro PATRONa č. 3/92 sepsal Herbert Endler.

xx N á m ě t y xx

Kříž na Mariánskohorských Boudách
.....

Vznik první boudy se datuje dle dochovaných pramenů letopočtem 1705. Jako první prokázaný majitel je uváděn Friedrich Mitlehner a podle něj se Boudám říkalo Fritzy - Fritzbuden. Tento název přetrval až do 19. století. Dnešním názvem Mariánskohorské Boudy se dokumentuje příslušnost k obci Mariánská Hora.

V roce 1738 prodává Friedrich Mitlehner "půlku Boudy" Hans Georgu Seidelovi. Jednalo se o prodej domku č.p. 38 Seidelovi. Mitlehner tenkrát bydlel v č.p. 39. Později byly v této lokalitě postaveny další domky a to: č.p. 123 na polovině Mitlehnera a č.p. 65 a 90 na polovině Seidela. Celkem tedy vlastnil Mitlehner 5 ha 22 a 60 m², Seidel 5 ha 74 a 41 m² pozemků dle výměru z roku 1843.

Franz Seidel, jehož iniciály jsou vytesány do žulového soklu kříže na Boudách, umírá v roce 1835. Letopočet na soklu kříže je 1837 a předpokládá se, že kříž byl věnován jako památka na Franze Seidela.

Kříž je železný s plechovým, kdysi malovaným korpusem, nad kterým je umístěna zvlněná plechová stříška. Pod nohama Ukřižovaného byla umístěna lucerna a po stranách plechové malované korpusy postav. Současný stav kříže je kritický a myslím si, že jeho uvedením do původního stavu nikoho nepodráždíme, ale naopak tato památka zase bude lahodit oku procházejícím návštěvníkům této lokality v srdci Jizerských hor.

Rameno železného kříže je prasklé, plechové korpusy postav jsou zdeformovány a silně zkorodované. Chybí lucerna, nápis INRI a postava anděla zachycující krev prýštící z boku Ukřižovaného.

Opravu si představuji jako celkové rozebrání kříže a sejmutí stříšky i korpusů postav. Plechové korpusy vyrobit z plechu nové a vymalovat, prasklé rameno kříže svařit, vyrobit nebo koupit lucernu, držák stříšky vyrobit nový, vše očistit až na základ a natřít. Podmáznout žulový sokl, který je uvolněn a úplně nakonec vyrobit lavičku a upravit okolí kříže.

Prosím proto všechny přátele pomníčků a památných míst Jizerských hor, kteří by mi chtěli nějakým konkrétním způsobem pomoci při některé se shora vyjmenovaných prací, aby se ozvali na moji adresu:

Herbert Endler
Jiřetín pod Bukovou 104
468 43 p. Albrechtice v Jiz. horách

Náradí i střechu nad hlavou při pracích na Boudách mohu poskytnout v terenní stanici SOP "Tomanka" na Mariánskohorských Boudách. Těším se na shledanou při prvním setkání, Vaše nabídky pomoci mi prosím zašlete do 10.zářří 1992.

Děkuji.

V Jiřetíně pod Bukovou dne 26.5.1992
Pro PATRONa č. 3/92 sepsal Herbert Endler.

=====
* * * * *

Žádáme všechny čtenáře PATRONu, aby si v čísle 2/92 provedli následující korekturu:

str. 10

"Ti co nepřežili neštěstí jezdí v bludném vlaku.
Do něho přistoupili i ti co nepřežili katastrofu
u Spálova 25.8.1990."

str. 13

Všichni asi znáte pomníček, kde 21.7.1881 zabil blesk tehdy sedmatřicetiletého France Hoffmanna z Hejnic č.p. 58.

* * * * *

Olga Bednaříková,
Libor Bednařík,
Liberec

Josef Němec,
Smržovka

Gerhard Kutnar,

Josefův Důl, dne 22.srpna 1992